„Nevěřím, že Bůh existuje!“ vykřikl Pavel do tmy. „Jsem unavený z této hloupé představy. Je to bláznovství! Jak jsem se mohl nechat oklamat? Víra v bytost, která ani neexistuje… A kde je všechna radost? Moji přátelé si venku užívají a já zde ležím ztracený a zatracený. Kolik dalších nocí musím probdít a čekat na spánek? Nenávidím to nekonečné tikání vteřinové ručičky. A ten ustavičný pocit viny. Je to jako noční můra. Jak umlčet ten strašidelný hlas:‚Pavle, když dnes večer zemřeš, budeš navždy ztracen‘?“

Myšlenka za myšlenkou tíživě dopadala na utrápeného mladíka, který se pokoušel uniknout před skličujícími myšlenkami. Chudák Pavel – neměl kam utéct a skrýt se. Rozhodl se ukončit své trápení. „Kašlu na všechny ty bláznivé představy o Bohu a začnu konečně žít. Tak, jak to dělají všichni moji přátelé,“ řekl si Pavel polohlasně, když vylézal zpod přikrývky.

„To je ono. Půjdu do města trochu se pobavit – stejně nemůžu usnout,“ mumlal si pod nosem a hledal přitom kalhoty. Najít oblečení v šeru tmavé místnosti nebyl snadný úkol, ale s trochou vytrvalosti uspěl. Pečlivě naplánoval svůj útěk. Po špičkách se plížil z místnosti do místnosti tak, aby neprobudil své rodiče. U dveří obývacího pokoje se najednou zastavil. V měsíčním světle spatřil siluetu otce. Klečel pohroužený do modlitby. Pavel ho často vídával, jak se modlí. Ale proč se modlí právě dnes večer? Modlící se otec bylo to poslední, co jeho zneklidněná mysl při útěku z domu toužila vidět.

Pavel vykročil do tmy a zrychlil krok. Světlo pouličních lamp lemovalo ulici a jen slabě osvětlovalo tmavé budovy táhnoucí se před ním. V každém stínu viděl strašidelný obraz svého modlícího se otce. Přidal do kroku, aby byl co nejdříve se svými kamarády.

Když se konečně blížil k místu, kde se obvykle setkávali, jeden z jeho přátel trochu rozkuráženě zvolal: „Hej, Pavle! Jsem rád, žes přišel!" Kamarádi posedávali v jednom z parků v centru města známém jako Malý trh. Trávili zde večerní hodiny pitím, kouřením a také prohlížením kolemjdoucích mladých dívek. Bylo to ideální místo, protože tudy procházelo mnoho dělníků včetně žen vracejících se domů po druhé směně. Kdykoli se na mladíky usmálo štěstí a šla kolem žena, okamžitě se stala středem pozornosti. Když procházela kolem nich, doprovázel ji hlasitý pískot a lechtivé poznámky. Scéna byla pokaždé téměř stejná. Bavící se mladíci v tom pokračovali, dokud nebylo jasné, že těmito žerty na objekt svého zájmu vůbec nezapůsobili.

„Dnes jsme měli opravdu skvělou zábavu," pochlubil se jeden z nich. Jeho tvrzení vzápětí potvrdil souzvuk hlasitého přiopilého smíchu. V šeru světel mohl Pavel vidět důkazy všude kolem. „Partie z trhu" dorazila zjevně mnohem dříve než on. Hromada cigaretových nedopalků nedbale roztroušených kolem a nedopité láhve komíhající se v jejich rukou svědčily o tom, že „zábava" je v plném proudu.

„Pavle, co takhle jeden z tvých vtipů? Máš pro nás dnes večer nějaký?" zvolal známý hlas. Pavel se nenechal dlouho prosit a dal se do vyprávění jednoho ze svých ob-

líbených nevybíravých vtipů. V momentě se stal středem pozornosti. Jako bavič byl ve svém živlu. Pití ani cigarety mu nenabízeli, protože se k nim nikdy předtím v jejich neřestech nepřipojil. Vždy ale věděl, jak je rozesmát.

Pavel znal více oplzlých vtipů než všichni ostatní dohromady. Ale přestože s mladíky trávil mnoho času, nikdy do jejich drsné a hlučné bandy skutečně nezapadl. O školu nejevili velký zájem a většinou pocházeli z rodin, které jim poskytovaly jen velmi chabou morální podporu.

Pavel byl naproti tomu z třígenerační křesťanské rodiny a s vynikajícím prospěchem ve všech předmětech. Často cítil, že do této skupiny bezcílně zevlujících mladíků nepatří. Žili od jedné „zábavy" ke druhé. Ale zdálo se, že Pavlova odlišnost nikomu nevadila. Jeho pohotový důvtip a schopnost vyprávět příběhy je totiž noc co noc dokázaly bavit celé hodiny.

Dnes večer Pavel opět přiváděl svým představením obecenstvo do hlučného smíchu. „Hele, podívej se na tu kočku, co jde k nám," přerušil Pavla jeden z jeho opilých posluchačů. Pozornost publika okamžitě na sebe strhla dívka procházející kolem. Celé obecenstvo se nyní plně soustředilo jen na ni. Jakmile se k nim nic netušící mladá žena přiblížila, následovaly oplzlé a obscénní návrhy doprovázené hlasitým pískotem.

Žena se jim snažila vyhnout, ale několik mladíků ji v momentě obstoupilo. Vystrašeně hledala cestu k úniku. Byla však naprosto obklíčena. Úpěnlivě je prosila, aby ji pustili, ale bylo to naprosto zbytečné. Pavel s hrůzou sledoval, jak si ji jeho přátelé začínají dobírat dvojsmyslnými a velmi oplzlými gesty. Vypadali, jako by ztratili

rozum. Po chvilce se už na to nemohl dívat. Obrátil se k nim a zakřičel: „Nechte ji být!“ Jakmile se Pavel ohradil vůči jejich chování, úsměvy, které se před chvílí při poslechu jeho příběhů a vtipů zračily na jejich tvářích, se rázem rozplynuly. Z očí jeho kamarádů sršel hněv a znechucení. „No tak, kluci, nechte ji jít! To, co děláte, není správné,“ prosil je Pavel se vší odvahou, které byl v té chvíli schopen.

Na krátký moment se jejich pozornost odvrátila od mladé ženy k jejímu ochránci. Jejich vůdce se na něj zprudka obořil: „Kdo si myslíš, že jsi, abys nám říkal, co je správné a co ne? Nevzpomínám si, že by tě někdo vyzval, abys nám říkal, co máme dělat!“ Znechucený jejich postojem začal Pavel ustupovat. Nechtěl být součástí tohoto šílenství poháněného vášní. Chtěl jen pomoci vzlykající mladé ženě. Často byl svědkem toho, jak oplzle pokřikovali po ženách, ale nikdy je neviděl vůči nim projevovat fyzické násilí. Nakonec je vždy nechali odejít.

„Vypadni odsud,“ pustili se s křikem do něj, „a už se nevracej!“ Pavel se odebral pryč. Odešel od této opilé vulgární „party z trhu“. Jsou to ti samí kluci, o kterých si ještě před chvílí myslel, že to jsou jeho kamarádi? Najednou na nich nebylo nic přitažlivého. Tato noc proběhla úplně jinak, než si představoval. Pokus utéct od pocitu viny k přátelům ve městě ho nezbavil tíživých myšlenek a ani mu nepřinesl klid, který tak zoufale hledal. Návrat domů byl ještě ubožejší než útěk.

Zbytek noci nebyl pro Pavla vůbec klidný. Lehl si do postele, ale nedokázal si najít pohodlnou polohu. Stále se

převaloval. K trpkým pocitům viny se přidávaly čerstvé myšlenky na vzlykající hlas mladé ženy prosící o pomoc. Přišlo ráno a on se cítil stále stejně uboze. Scény z předešlé noci měl stále před očima. Cítil se hůře než kdy předtím. Představy, které mu nedaly spát, ráno nabraly ještě konkrétnější podobu. Od souseda k sousedovi se totiž rozšířily zprávy o tom, co se v noci stalo. „Slyšeli jste už o těch mladících, kteří včera v noci zneužili mladou ženu? Policie je všechny zadržela. Doufám, že nikdo z nich už nikdy neuvidí denní světlo. I doživotí by bylo pro ty darebáky málo."

Když se Pavel dozvěděl o osudu té dívky, byl zděšen. Strašný pocit nevolnosti, který zažil předešlou noc, se okamžitě vrátil. Ti, o kterých si myslel, že jsou jeho přátelé, stráví jistě ve vězení mnoho let. Uvědomoval si, že pokud by odtud nebyl býval odešel, mohl i on nyní čekat ve vazbě na soudní proces.

Začal pociťovat nesmírnou vděčnost za odmítnutí, kterého se mu dostalo od „party z trhu". Vzpomínka na vyděšenou mladou ženu prosící o svobodu odstranila i poslední zbytky sympatií k těm, které považoval za své přátele. Když uvažoval o tom, jak jen o vlásek unikl vězení, v mysli se mu opět vynořil obraz jeho modlícího se otce.

Přišla další bezesná noc. Pavel ležel na zádech a zamyšleně pozoroval stíny na stropě tak jako mnohokrát předtím. Tentokrát to však bylo jiné. Zatímco dříve na něj doléhaly úzkostné myšlenky plné viny a rebelie vůči Bohu, dnes se jeho mysl vrátila do minulosti. Vyrůstat v křesťanské rodině v komunistickém Rumunsku ne-

bylo snadné. Křesťanství bylo považováno za berličku pro slabé a prostoduché. Chození do kostela bylo veřejně zesměšňováno a Bible byly zakázány. Omezené pracovní příležitosti byly jen jedním z důsledků, které mohli očekávat ti, kteří setrvávali ve víře. Jeho rodina nejednou pro věrnost Bohu prožívala mimořádně obtížné situace.

Když si Pavel připomínal mnohé výzvy, kterým jako rodina čelili, nemohl si pomoci. Cítil vděčnost za pevné křesťanské základy, které jim předal jeho dědeček. Rozhořčené a trpké pocity z předchozí noci se pomalu vytrácely. Jak zásadně změnila jeho pohled na život jen ta jediná noc. Nyní pochopil, že to jediné, co stálo mezi ním a kamarády, byl jeho otec, který se za něj modlil každou noc.

Pavel se musel usmát, když se mu v paměti vracely živé vzpomínky na jeho rané dětství. Vyrůstal ve městě Turnu Severin ležícím na řece Dunaji v jihozápadní části Rumunska. Rozsáhlá krajina nabízela mnoho příležitostí k průzkumu a řeka zase skvělá místa, kde se on a jeho sestry koupávali během horkých letních měsíců. Nedaleké ruiny z dob starověkého Říma ho lákaly k průzkumům míst dýchajících historií. V představivosti mladého chlapce ožívaly celé dějiny, které zde klidně ležely po staletí.

Bezesná noc mu do mysli vracela pěkné vzpomínky na shromáždění věřících a na lásku, kterou mu projevovali. Jako malý kluk měl velmi dobrou paměť. Každý týden se těšil na to, jak bude ve shromáždění přednášet nazpaměť pasáže z Písma. Na jeho přednesy se těšili zejména starší členové. Za bezvadné výkony ho zahrnovali pochvalami

a pozorností. Častou odměnou nebyly jen vzletné komplimenty, ale také bonbóny a jiné dárky, které mají děti rády. Líbilo se mu to a motivovalo ho to zlepšovat svá vystoupení. V krátké době, k velkému potěšení shromáždění, citoval celé kapitoly z Bible. Vychutnával si mimořádnou pozornost svých obdivovatelů a postupně do svého církevního repertoáru přidal i zpěv.

Zpívání bylo od nepaměti součástí jejich rodinné bohoslužby. Se zvučným hlasem a dobrou pamětí mu učení písní nedělalo žádný problém. Mnozí věřící s dobrými úmysly byli se svými komplimenty, chválením a dary přehnaně štědří, a tak se Pavel příliš brzy ve svém životě začal vnímat jako duchovně nadřazený křesťan. Účesy chlapců se začaly měnit, ale ne ten Pavlův. Aby si ještě více upevnil svůj image „dobrého chlapce ve sboru", každé dva týdny poctivě navštěvoval holičství.

Jak se mu tak v mysli přehrávaly vzpomínky z dětství, musel si přiznat, že klidně mohl být jedním z nejmladších farizeů na světě. Byl „dobrý chlapec" a až příliš si toho byl vědom.

Ležel s pohledem upřeným do tmy a vzpomínky mu jedna za druhou ožívaly před očima. Jeden z nejpamátnějších momentů jeho dosavadního života se odehrál, když mu bylo pouhých pět let. Dobře si ten den pamatoval, protože ta bohoslužba byla pro něj výjimečná. Kazatel, který ten den kázal, nejprve přejel pohledem po shromáždění a pak začal své poselství: „Dnes budeme uvažovat o textu z Jeremjáše 29,11." Vzal do rukou Bibli a četl:

„Neboť to, co s vámi zamýšlím, znám jen já sám, je výrok Hospodinův, jsou to myšlenky o pokoji, nikoli o zlu:

chci vám dát naději do budoucnosti.“ Pavel pozorně poslouchal, jak kazatel verš vysvětloval. Řekl: „Nezáleží na tom, jestli jsi mladý, nebo starý, nebo jaká je tvá momentální situace. Bůh má pro tebe plán.“ Jak poselství pokračovalo dál, malý Pavel se snažil pochopit, jak by se tato slova mohla týkat pětiletého dítěte. Nebylo těžké uvěřit, že Bůh má plán pro jeho dědečka, protože ten ho celý život věrně následoval. Při pohledu na svého otce a matku si uměl představit, že Bůh může mít plán i pro jejich život. Ale pro pětiletého kluka? Mohla být tato slova určena i pro něj?

Po odeznění kázání bylo zjevné, že věřící byli požehnáni a inspirováni úžasným, novým obrazem osobního Boha. Při odchodu ze shromáždění jeden po druhém podávali kazateli ruku a děkovali mu za poselství. Nakonec dostal příležitost oslovit řečníka i on. Postavil se přímo před kazatele, zahleděl se mu do očí a se vší vážností a upřímností se ho zeptal: „Má pro mě Bůh opravdu plán, nebo jsem ještě příliš malý?“ Kazatel se na něj široce usmál a ujistil ho, že Boží plán se týká i pětiletých chlapců.

„Ptal ses někdy Boha v modlitbě, jestli má pro tebe plán?“ zeptal se ho kazatel.

„Ne, myslím, že ne,“ odpověděl chlapec zamyšleně a odkráčel ke dveřím.

Cestou k velké jabloni před budovou přemýšlel o kazatelově výzvě. Pod tímto stromem si mnohokrát hrál, ale dnes to bylo jiné. Přišel Bohu položit velmi důležitou otázku. Zavřel oči a začal před ním vylévat své srdce: „Drahý Bože, jsem jen malý pětiletý chlapec. Máš

opravdu nějaký plán i pro mě?“ Několik minut setrval ve vroucí modlitbě. Pokud měl Bůh plán pro jeho život, chtěl ho poznat.

Když měl pocit, že Bohu dostatečně vysvětlil, co chtěl vědět, s napětím čekal na hlas z nebe, který by mu oznámil plán pro jeho život. Co mu Bůh řekne? Ticho kolem něj přerušovalo jen šelestění listí.

Zklamaný z ticha kolem něj se rozhodl hledat odpověď jinak. Nedaleko spatřil otce. Stál s Biblí v ruce a s někým si povídal. Pavel se rychle vydal za ním. Vážně se mu podíval do očí a řekl: „Modlil jsem se a ptal se Boha, jestli má pro mě nějaký plán. Ale vůbec mi neodpověděl!“ Na tvářích mužů se objevil široký úsměv.

Nečekal, až někdo z nich promluví. Vzal otci Bibli z rukou a přemýšlel, jak by z veršů mohl zjistit Boží plán pro svůj život. Náhodně ji otevřel a položil prst na otevřenou stránku. Bůh jistě ukáže plán pro jeho život prostřednictvím svého Slova. Znovu se podíval otci do očí a poprosil ho: „Přečetl bys mi, prosím, tento verš?“ Otec pomalu odsunul synův prst ukazující na verš v knize Jeremjáš a proletěl ho očima. Když si uvědomil význam úryvku pod synovým prstem, úsměv z tváře se mu vytratil. Zamyšleně začal číst: „Dříve než jsem tě vytvořil v životě matky, znal jsem tě, dříve než jsi vyšel z lůna, posvětil jsem tě, dal jsem tě pronárodům za proroka. … Neříkej: Jsem chlapec. Všude, kam tě pošlu, půjdeš, a všechno, co ti přikážu, řekneš“ (Jer 1,5–7).

Při vzpomínce na tento okamžik se Pavel nemohl ubránit úsměvu. Opět cítil vzrušení, které tehdy prožíval. Několik následujících minut skákal radostí a všem

říkal, že bude mluvit za Boha. „Budu kazatelem nebo misionářem," oznamoval nadšeně. Bude mluvit za Boha. Byl vybrán za zvláštního Božího mluvčího. Bůh přece jasně oznámil slovy „Neříkej: Jsem chlapec…", že není příliš malý na to, aby měl pro jeho život plán.

Právě v tu chvíli přijal pověření být Božím poslem. Představoval si, že až do konce života bude posuzovat duchovní stav každého jednotlivce a jeho případné potřeby. Ty, kteří by zaostávali (podle jeho názoru jako kazatele-evangelisty), by povzbuzoval. Každého člověka, o kterém by se domníval, že potřebuje pokání, by k tomu celým srdcem vyzýval. Varoval by svět před důsledky života bez Boha. Krátce poté, co Pavel začal navštěvovat první ročník základní školy, přesunul své evangelizační zaměření na své spolužáky. Zhodnocení stavu ohledně jejich potřeb mu netrvalo dlouho. Jako evangelista odhadl, že celá jeho třída je nedostatečná, samozřejmě kromě něj. Jaká příležitost pro jeho první velkou evangelizační kampaň! Odvážně napochodoval před třídu se čtyřiceti pěti žáky a začal svou kazatelskou řeč: „Všichni musíte začít navštěvovat shromáždění věřících, jinak určitě shoříte v pekle!" Jeho vystoupení bylo krátké, ale obsahově věcné od začátku až do konce. Byl přesvědčen, že spolužákům poskytl to pravé duchovní osvícení, po kterém jistě toužili.

Co se mohlo pokazit? přemýšlel Pavel, když následující sobotu hleděl z okna svého pokoje. Nastal čas jít na bohoslužbu, ale před jejich domem nestál ani jeden jeho spolužák. Představa, jak se ve skupince shromáždí před domem, se nenaplnila. Výsledkem jeho prvního kázá-

ní nebyl ani jediný obrácený. Zklamaný, ale určitě ne odrazený od svého nasměrování, začal Pavel vypracovávat strategii pro své další vystoupení. Možná dostatečně nevyzvedl blížící se trest. Příště si dá záležet, aby to zdůraznil.

Po několika dnech cítil, že nadešel čas zopakovat své kázání. Když končil svou druhou řeč, byl přesvědčen, že jeho vzkaz nemohl zůstat nepochopen a ani brán na lehkou váhu. K jeho úžasu však zůstal postoj jeho spolužáků nezměněn. Ještě několikrát se postavil před celou třídu, aby svým spolužákům připomněl, že nebudou-li následovat jeho příkladu, brzy je čeká věčný trest. Po několika takových kázáních se Pavel rozhodl změnit strategii. Když je nedokáže přesvědčit strach, možná by dosáhl cíle taktikou založenou na odměně. Opět se tedy postavil před třídu. Tentokrát měl pro ně jinou výzvu: „Rád bych se s vámi podělil o tajemství mé bezkonkurenční popularity. Důvod, proč jsem z celé školy nejvíc „cool", je, že chodím do shromáždění. Chcete-li být opravdu „cool" jako já, musíte přijít také."

Následující týden za údivu věřících vedl Pavel celou svou třídu, hledající slíbenou odměnu, uličkou do předních řad modlitebny. Každý z nich se však vrátil domů, aniž by byl nějak víc „cool", než byl před bohoslužbou. A tak i přes osvětu, kterou jim poskytl, se jeho hosté po této první návštěvě ve shromáždění více neukázali. Zjevně jim unikla skutečnost, že k tomu, aby získali vše, co viděli na něm, bylo zapotřebí více návštěv.

Co to s nimi je? divil se Pavel. Bezpochyby byli zaslepeni a vůbec neviděli, jací ve skutečnosti jsou. Pokud ještě

nebyli připraveni stát se „cool“, možná by měl začít tím, že jim pomůže s rozvojem jejich charakteru. Teď už mu to bylo jasné – jejich problémem byla pokora!

Při vzpomínkách na svou bývalou horlivost v roli kazatele-evangelisty Pavlovi zůstával úsměv na tváři. Tehdy do svého povolání vložil celé srdce, jen aby zjistil, že je to těžší, než si původně myslel. V tichu a samotě noci nyní uvažoval o změnách, které se v jeho životě postupně odehrály. Jeho soustředěnost na osobní povolání od Boha se postupně vytratila. Několik posledních let navštěvoval bohoslužby jen proto, aby udělal radost svému otci. Stále více se zajímal o to, co si o něm myslí jeho přátelé, než o to, co si myslí Bůh. Poflakování se s kamarády do hluboké noci, kdy se domů často vracel až nad ránem, rozhodně přispělo k oslabení jeho víry. Mnohokrát slyšel Boží hlas, který mu připomínal jeho zvláštní modlitbu pod jabloní i odpověď, kterou dostal z Bible. Ale on opakovaně ignoroval tichý hlas vyzývající k návratu ke klidnému, šťastnému životu.

Když teď myslel na rozhodnutí, která učinil za posledních pár let, zaplavovaly ho pocity smutku a lítosti. Odhrnul přikrývku a klesl na kolena vedle postele. Otevřel srdce Bohu a začal se modlit: „Pane, pokud se na mě příliš nezlobíš a pokud mě stále chceš, chci se k Tobě vrátit. Pokud jsi to byl opravdu Ty, kdo se mnou jako pětiletým mluvil, chci přijmout Tvé pozvání. Nevím, jak můžeš odpustit někomu jako jsem já. Můžeš mě přijmout poté, co jsem Tě tolikrát zapřel? Je to stále možné?“ Se skloněnou hlavou setrval v upřímném pokání hodiny. Nad ránem jeho bytost naplnil nádherný klid a přijetí.

Vzal Bibli a modlil se: „Pane, prosím, promluv ke mně ze svého Slova ještě jednou."

Náhodně knihu otevřel na textu Izajáš 54,8–10:

„V návalu rozlícení skryl jsem před tebou na okamžik svoji tvář, avšak ve věčném milosrdenství jsem se nad tebou slitoval, praví Hospodin, tvůj vykupitel. Je to pro mě jako za dnů Noeho, kdy jsem se přísahou zavázal, že už nikdy vody Noeho zemi nezatopí. Právě tak jsem se přísežně odřekl rozlícení i pohrůžek vůči tobě. I kdyby ustoupily hory a pohnuly se pahorky, moje milosrdenství od tebe neodstoupí a smlouva mého pokoje se nepohne, praví Hospodin, tvůj slitovník."

Slzy radosti zalily Pavlovy oči, když živé Slovo hluboce zasáhlo jeho srdce. S jistotou přijetí a osvobození od břemene hříchu Bohu poděkoval a slavnostně se mu zavázal: „Ať se děje cokoliv, odteď už nikdy nevynechám svou ranní modlitbu a pobožnost, dokud si nebudu jist, že jsi se mnou." Pavlovo srdce překypovalo vzrušením, když šel vzbudit rodiče, aby se i oni mohli podílet na jeho radosti z obnoveného slibu Bohu. Otce našel na kolenou. Když vstával, aby Pavla přivítal, ten ho upřímně poprosil: „Tati, prosím, nepřestávej se za mě modlit. Dlouho jsem zápasil, ale dnes v noci jsem odevzdal své srdce Bohu."

Otec se mu podíval do očí a pomalu promluvil: „Vždy, když jsi mě viděl modlit se, bylo to za tebe. Vím, jaké to je, zápasit. Když jsem byl mladý, taky jsem zápasil. Ale uprostřed mých problémů mi Bůh dal verš z Písma, který mi připadal, jako by byl napsán jen pro mě. Když jsem byl mladý, Bůh ke mně promluvil slovy proroka Micheáše 7,19: ‚Opět se nad námi slituje, rozšlape naše

nepravosti. Do mořských hlubin vhodí všechny naše hříchy.‘ Možná ti jednoho dne Bůh dá také nějaký verš,“ dodal ještě. „Už mi ho dal,“ usmál se Pavel. Polštář, který s ním sdílel jeho bezesné noci, ho zlákal zpět do postele. Po dlouhé době usínal se skutečným klidem. Jak to bylo úžasné!